

Boranjata (makedonski)

Vrsta: Seminarski Ċ Broj strana: 10 Ċ Nivo: Zemjodelski Fakultet

Stopansko znaĉewe na boranjata

Potekloto na boranjata dolgo vreme ne bilo razjasneto. Mnogu nauĉnici tvrdele deka boranija poteknuva od Azija kade denes se odgleduva na golemi površini i toa najmnogu vo tropskite delovi.

Za nejjina tatkovina se smeta Sredna i Južna Amerika kade sto se pronajdeni golemi kolekcii. Taka denes vo našata republika boranjata se odgleduva kako rano i II godišno rastenie. Toa proizvodstvo mnogu varira i od godina vo godina primorani sme da uvezuvame ili izvezuvame zavisno od godišnoto proizvodstvo. Boranjata ne se odlikuva tolku so hranliva vrednost kolku so lesno usvoivite aminokiselini kako što se: triptofan, lizin, metionin, tirozin i dr. Nekoi od niv organizmot ne moze da gi sintetizira i mora da gi primi kako takvi. Među niv se: histidinot, lizinot i triptofanot.

Vredno e da se odbeleži bogatstvoto so provitamin B i C, kako i sođrinata na mineralni soli na železoto, kobaltot i manganot. Glavni sastojki na mešunkite kaj boranjata se šeĉerite 3%, azotni materii 2.5% i skrobot 2.5%. Pokraj ova, rastitelnite ostatoci kaj boranjata po berbata pretstavuvaat dobra hrana za dobitokot. Boranjata e cenet uĉesnik vo sekakov plodorod. Razvivajĉi se vo simbioza, so azotovite koatori ja obogatuva poĉvata so azot, pa ne e dobra pretkultura za site vidovi. Kako okopna kultura, površinata ja ostava ĉista od pleveli, a poradi kusata vegetacija na istata površina može da se odgleduva i vtora kultura. Doždovnosta na boranjata e zavisno od ponudata i pobaruvaĉkata bidejĉi proizvodstvoto mnogu varira. Se konzumira vo konzervirana sastojba I kako sveža termiĉki obrabotena.

Morfološki svojstva na boranjata

Boranija e ednogodišno rastenie od koe što so tekot na vremeto se izdefinirale dve formi. Tie formi denes stojat kako dva podvica i toa: niski so visina od 30 do 60 cm. (nanus) i visoki so visina od 1.5 do 3 metri (var. kalubilis).

Korenot kaj boranjata e mnogu razgranet i se prostira glavno vo plitkiot ograniĉen sloj. Poedini delovi od nego odat vo dlaboĉina i do eden metar.

Stabloto e nežno, tenko, okruglo i ispolneto. Po boja može da bide zeleno, žoltenikavo, violetovo ili prskano so antocijanovi pegi zavisno od sortata. Visinata na stabloto e razliĉna i se dviži od 30 cm do nad 3 metri. Toa se razgranuva na 10-15 cm od zemjata, a brojot na grankite e sortova odlika. Visokite sorti formiraat poveĉe granki, a bidejĉi e stabloto nežno, potrebni se potpori za koi ke se pridržuva.

Listovite se složeni so tri liski koi imaat srcest oblik, a na krajot se zašileni. Tie se so razliĉna golemina, a po boja se glavno zeleni ili bledozeleni i obrasnati so sitni vlaknenca naroĉno na dolniot del.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŹETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŹETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com